
la **Espero**

Duobla
numero:
16 paĝoj

LA ESPERO
SVENSKA
ESPERANTOTIDNINGEN
SEPTEMBER 1977
OKTOBER 1977

FONDITA EN 1913
ISSN 0014-0694

Ses paĝoj
pri Rejkjaviko
kaj Islando

Island
och esperanto
— en personlig
betraktelse

5

6

Diskutoj:
Svarmis ideoj
en pentekosta
Falköping

Ett dubbelnummer på sexton sidor

Här kommer ett dubbelnummer av *La Espero* med en rad långa artiklar. Nästan sex hela sidor ägnas åt världskongressen på Island, andra tre åt debatten på den svenska kongressen i Falköping. Antalet sidor är 16, så detta dubbelnummer har inte kommit till för att spara på dem.

Du vet, att det kommer två nummer till i år. Novembernumret (7) är redan på gång, till decembernumret kan du fortfarande komma med bidrag om du hinner före den 10 november.

Brev till några departement

Svenska Freds- och Skiljedomsföreningen beslöt vid förra årets kongress att göra en hänvändelse till utrikesdepartementet, bistandsdepartementet och utbildningsdepartementet för att betona vikten av att esperanto mer utnyttjas som internationellt språk.

I sitt brev skrev Svenska Freds bland annat, att man vill att esperanto uppmärksammas mera i utbildningen, inte minst som en naturlig del av undervisningens internationalisering.

Vidare är det viktigt att Sverige gör förnyade framstötningar i internationella organ (FN, Unesco m fl) om behovet av ett internationellt språk.

För folken i tredje världen skulle ett internationellt språk göra dem mindre beroende av de forna kolonialspråken, ansåg Svenska Freds.

Utbildningsdepartementet har delgivit hänvändelsen (!) till skolöverstyrelsen, universitets- och högskoleämbetet och Svenska Unescorådet, men påpekar samtidigt, att tidigare framställningar i Unescorådet givit negativt resultat.

ULu

UEAs avgifter för nästa år

Om du redan går och funderar över UEAs avgifter för nästa år (det finns dom som gärna är tidiga med sina betalningar), läs vidare. För här kommer den upplysning som du saknat hittills.

Avgiften för MJ, alltså medlem med årsbok utan tidning blir nästa år 46,— skr; avgift för MA, den som har både tidning och årsbok, blir 115,— skr. Tillägg för den som vill stödja

JES & NE

UEA ekonomisk (s k medlem i «Societo Zamenhof») blir 230,— skr. Du blir alltså medlem i «Societo Zamenhof» genom att betala antingen 276 (MJ) eller 345 (MA) kronor. Det är mycket pengar, men UEA är värd allt vårt stöd.

Vart betalar man? Till postgiro 14 74 29 - 5, Sv. Esperantoförbundet, Specialkonto, Malmö.

Broschyrer till skolbibliotek

Skolorna i Stockholm (högsta-diet) har fått en klassuppsättning broschyrer om esperanto till sina skolbibliotek under våren. Under det nuvarande läsåret kommer skolbibliotek i andra kommuner, där det finns esperantoklubb, att få samma ut-sändning efter hand.

I slutet av augusti kom 55 000 exemplar av ett specialnummer av *Esperantonytt* rullande från pressarna i Norrtälje. 35 000 gick direkt till de klubbar som förhandbeställt tidningen för sin höstinformation. Resten väntar på beställare på förbundets expedition. Tidningen handlar mycket om kongressen på Island och om Unescos generaldirektörs närvaro på den. Men även allmänna artiklar om esperanto, dess historia och kultur fick plats i den. Tidningen är daterad 1977/78, så det går bra att använda den även under hela 1978. 1000 tidningar kostar bara 225 kronor plus porto (40 - 50 kronor).

Vilka är med i styrelsen?

SEFs styrelse fick en annorlunda sammansättning efter årsmötet i Falköping. Några är kvar på sina tidigare poster, andra är helt nya. Här är hela listan:

Jan Strönne, ordförande
Amiralsgatan 36, 211 55 Malmö
tel 040-12 92 11

Roland Lindblom, viceordf.
P1 3086, 140 40 Ösmo
tel 0752-421 43

Ulla Luin, sekreterare
Mygdalsvägen 123
135 00 Tyresö, tel 08-712 82 91
Sven Alexandersson, kassör
Krokvägen 85, 122 32 Enskede
tel 08-49 80 24

Märtha Andréasson, vicesekr.
2265 Tolsered. 425 90 Hisings
Kärra, tel 031-57 11 33

Franco Luin
Mygdalsvägen 123
135 00 Tyresö, tel 08-712 82 91

Bertil Åkerberg
Lillsvängen 39, 126 57 Hägersten,
tel 08-46 29 95

Linnea Edsenius, suppleant
Wilhelmsgatan 2, 382 00 Nybro
tel 0481-107 44

Kerstin Rohdin, suppleant
Rosenborg, Box 5358, 702 21
Örebro, tel 019-16 08 46

Om skolan, pengar och kursdeltagare

Ulla Luin, förbundets sekreterare, vill påminna om några meddelanden som klubbarna fått på sistone.

Ett meddelande handlar om SIA, «Skolans inre arbete». Har någon esperantoförening försökt delta i det?

Till senaste *Klubbinfo* har Kerstin Rohdin sammanställt ett diskussionsblad om SIA, med information och synpunkter. Om du inte sett det bladet ännu kontakta din förenings styrelse eller Esperantoförbundets expedition för en kopia. De vill gärna ha dina synpunkter.

Ett annat diskussionsblad, även det av Kerstin Rohdin, handlar om pengar: om studie-cirklar, lottförsäljning, föreningsbidrag och bidrag för program. Även detta blad finns hos din klubbs styrelse.

Ulla vill också påminna om att alla kursledare skickar namn och adress på deltagare i sina nybörjarkurser, så snart kursen startat. Varför det? Jo, då får kursdeltagarna ett kuvert med information om esperanto, som de sedan gemensamt kan prata om på kursen.

Sänd alltså in listan på dina kursdeltagare (bara i nybörjarkurserna!) så snart som möjligt.

La Espero

Organ för Svenska Esperantoförbundet

Adress: Fack, 122 04 Stockholm-Enskede

Ansvarig utgivare: Bertil Åkerberg

Redaktör: Franko Luin, Myggdalsvägen 123, 135 00 Tyresö

Telefon: 08 - 712 82 91

I redaktionen: Sven Alexandersson, Åke Blomberg, Anita Lindblom, Geoffrey Sutton

Prenumeration 1978: 40 kronor per år, postgiro 20 12 - 3, Sv. Esperantoförbundet

Tidningen utkommer med 8 nummer per år: i februari, mars, april, maj, september, oktober, november och december.

Manusstopp: den 10, månaden före utgivningsmånaden

Sats: Esperantoförbundet

Tryck: Sturetryckeriet, Stockholm 1977

Esperantoförbundet

Postadress: Fack, 122 04 Stockholm-Enskede

Besöksadress: Högerv. 31

Telefon: 08 - 48 99 76

Förbundets expedition har öppet tisdagar kl. 18 — 20.

Postgiro: 20 12 - 3

Medlemsavgift 1978: direktansluten medlem 50 kronor, ungdomsmedlem under 26 år 25 kronor, familjemedlem utan tidning 15 kronor

Prenumerationsavgift för *La Espero* och *Esperantonytt* ingår i medlemsavgiften.

Medlemmar under 30 år får dessutom ungdomsförbundet SEJUs blad ktp.

Esperantoförlaget

Postadress: Fack, 200 42 Malmö

Besöksadress: Mölllevångsgatan 20 B

Öppettider: 1 sept — 15 maj: onsdagar kl. 10 — 11, torsdagar kl. 17 — 18

Skriftliga beställningar expedieras hela året, även under sommaren.

Telefon: 040 - 12 20 29

Postgiro: 578 - 5

Expedition: Anna-Greta Strömne

Medhjälpare: Wivi Nilsson
Styrelsens ordförande: Åke Blomberg

Erik Carlén — Honora membro

La komitato de UEA en Rejkjaviko decidis honorigi unu el la membroj de SEF, nome **Erik Carlén**, nomante lin honora membro de la Asocio.

La meritoj de Erik Carlén estas bone konataj al la svedaj esperantistoj, pro tio tiu honorigo tute ne venis neatendite. Li estas konata kiel aktivulo kaj en la nacia kaj internacia niveloj, sur la faka kampo (KELI), loke, iniciatinto de diversaj fondajoj, de Semajno de Internacia Amikeco, de Instituto por Esperanto en Komerco kaj Industrio, de la esperantaj radio-elsendoj ĉe IBRA radio; tradukanto, redaktoro, verkanto, preleganto, eldonanto ktp, ktp.

Ni transdonas al la nova honora membro la sincerajn gratulojn de la tuta sveda esperantistaro.

Internaciaj Feriaj Kursoj

Sten Svenonius raportas, ke inter la 24a kaj 30a de julio okazis la Internaciaj Feriaj Kursoj en Helsingør. Ilin partoprenis 58 esperantistoj el 12 landoj, inter ili tri irananoj, kiuj serioze studas la Internacian Lingvon por poste instrui ĝin en sia hejmlando. Interese estas, ke 2 500 studentoj nun lernas esperanton en Irano.

Lernantoj kaj instruistoj vigle interŝanĝis spertojn kaj opiniojn pri la kursoj kaj aliaj temoj. La aperta etoso certe ŝuldas dankon al la organiza komitato. Elementan kurson laŭ metodo Friis gvidis Gösta Persson, Svedio. Tove Bak kaj Poul Jørgensen, Danlando, praktikis konversacion kaj F Moravec, FR Germanio, perfektigan studrondon.

Tiuj, kiuj volas lerni esperanton kaj samtempe ĝui internacian rondon, trovos en tiuj kursoj tre bonan okazon, finas Sten sian raporton.

HODIAŬ

Kial oni havu membrogazeton?

Kiam ŝanĝiĝas redaktoro de gazeto, estas taŭga momento por pripensi la rolon de tiu gazeto. Nu, ne okazis iu drasta ŝanĝo en la redakcio de La Espero: Åke Blomberg ja foriris kiel ĉefredaktoro, sed li daŭre restas en la redakcio, kaj kiel vi povas vidi jam el tiu ĉi numero, aktive kontribuas al la gazeto. Mi mem jam antaŭe kunhelpis en la redaktado; ekde nun mi devas ankaŭ respondi pri la enhavo - kaj ne ĉiam tio estas agrabla tasko.

Revenante al la komenca demando: kio estas, aŭ kio estu la rolo de gazeto, precipe de membrogazeto kia La Espero, kiu celas antaŭenigi la ideon de internacia lingvo? La gazeto, memkompreneble, devas havi plurajn celojn: ĝi devas informi pri kio okazas en la mondo de esperanto, kaj hejme kaj internacie; ĝi devas informi ankaŭ pri aspektoj, kiuj eble ne rekte tuŝas esperanton, sed ja lingvan kaj kulturan diskriminacion, precipe kiam io tia okazas hejme ĉe ni; ĝi devas instigi la membrojn al agado, per ekzemploj kaj proponoj; ĝi devas diskutigi pri niaj celoj, ĉar ne estas tute certe, ke ĉiuj membroj konscias pri ili; ĝi devas reagi, kiam okazas io kio kontraŭas la ideojn de la esperantomovado.

La Espero ne estas organo de iu redakcia grupo aŭ de iu estraro; ĝi estas organo de la tuta organizo, do de ĉiuj membroj. Pro tio ĝi devas ankaŭ respekti la diversajn ideojn de la membroj, iliajn diversajn interesojn kaj atendojn. Restas kompreneble la problemoj plenumi ĉion ĉi sur la malmultaj paĝoj de la gazeto — sed se ekzistas la volo, ankaŭ la neeblo fariĝas pli ebla.

Franko Luin

Informilo pri etnaj demandoj

La lasta kajero portas la numeron 16. Tiom da kajeroj jam aperis de la revuo *Etnismo*, informilo pri etnaj problemoj.

La publikaĵo komenciĝis per alkohole multobligitaj folioj kaj konsistas nun el ofsete presita, ilustrita revuo, 16- aŭ kelkfoje eĉ plipaĝa.

La revuo pritraktas la problemojn de etnaj minoritatoj, ĉefe, sed ne nur, eŭropaj. La plej lasta kajero enhavas artikolojn pri la elektoj en Hispanio, kie la postuloj de katalunanoj vasokaj kaj aliaj etnaj grupoj ludis tre gravan rolon. Alia artikolo temas pri la germana minoritato en suda Tirolo, ankoraŭ alia pri Grenlando. Du aliaj artikoloj pritraktas la kaŝubojn kaj la slovenojn en suda Aŭstrio.

Se tiaj demandoj interesas vin — ili ja temas pri lingvaj kaj kulturaj rajtoj — abonu al *Etnismo*. Ĝi aperas tri foje jare kaj estas havebla ĉe Uwe Joachim Moritz, Feldstr. 38, D-5190 Stolberg 8, FRGermanio, kontraŭ pago de 8 germanaj markoj al lia poŝtĝirkonto (232612-306 Hannover).

Aperas libroj pri multaj temoj

La *Espero* ricevas jen kaj jen librojn por recenzo. Kiel vi povis rimarki dum la lastaj jaroj, nur sporade recenzoj ankaŭ aperis. Nun ni intencas plibonigi tion. Ni komencas per tiu ĉi numero, donante liston pri la libroj, kiujn ni ĉijare ricevis por recenzo. La libroj signitaj per [*] jam estas legataj kun la celo verki recenzojn pri ili. Se vi pretus recenzi iun el la aliaj libroj, informu *La Esperon* pri tio, aŭ

JES & NE

rekte Anita Lindblom, kiu respondacas pri tiu fako en la redakcio. Ŝia adreso estas Pl 3086, 140 40 Ösmo.

Estas la intenco, ke listo pri nove ricevitaĵoj aperu jen kaj jen en la estonteco.

Kaj jen la unua listo:

Fakaj libroj:
Carlevaro, T: Eseo pri Ido. Kultura centro esperantista 1976. 54 p.

Tonkin, H: Enkonduko al Esperanto-studoj. Esperanto-dokumentoj, nova serio 4, 1976. 15 p.

Bormann, E: Universala Esperanto-Asocio en la internacia jaro de la virino 1975. Esperanto-dokumentoj, nova serio 5, 1976. 8 p.

Tyblevski, T: Internacia turismo de la parolantoj de esperanto. Esperanto-dokumentoj, nova serio 6, 1976. 7 p.

Lingvaj problemoj kaj la fina akto. Komentario kaj rekomendoj pri la plenumado de la fina akto de la konferenco pri sekureco kaj kunlaboro en Eŭropo. Esperanto-dokumentoj, nova serio 7, 1977. 8 p.

Ĵivkov, T: Raporto de la Centra Komitato de la Bulgara Komunista partio por la periodo inter la X-a kaj XI-a kongresoj kaj la antaŭstarantaj taskoj. Sofia press 1976. 112 p.

Lapenna, I: Hamburgo en retrospektivo. Dua kompletigita

eldono. Eldonejo Horizonte 1977. 151 p.

van Munster: Vivo de laboristo en la kolonia kaj novkolonia epokoj. Propra eldono 1976. 112 p.

Holmer, P: Typograf och fritänkare — en bok om Einar Håkansson*. ÖSKF:s förlag, Södertälje 1977. 100 p.

Dratwer, I: Pri internacia lingvo dum jarcentoj. Dua eldono. Tel-Avivo 1977. 320 p.

La Japana Fondaĵo. Tokio 1977. 44 p.

Hartl, J: Projekto de senriproĉa monda monsisistemo racia kun valorstabila ŝparmono. Propra eldono 1976. 16 p.

Goodheir, A: Lingvo kaj logiko. Eldonejo Kardo 1977. 20 p.

Beletraj libroj:
Jensen, JV: Gudrun*. Dansk Esperanto-Forlag 1977. 136 p.

Korolenko, V: La senlingvulo. Tria eldono. Dansk Esperanto-Forlag 1976. 191 p.

Lorjak: Transe*. Fondumo Esperanto 1976. 153 p.

Nielsen, T: Venis viro*. Dansk Esperanto-Forlag 1976. 76 p.

Rosbach, JH: Fianĉo de l'sorto* Dansk Esperanto-Forlag 1977. 192 p.

Schwartz, R: Kiel akvo de l'rivero. 2 partoj. Represo. Dansk Esperanto-Forlag

Shakespeare, W: Epifanio aŭ Kiel vi volas*. Eldonejo Kardo 1977. 71 p.

Tegnér, E: Frithjof-sagao*. Plejado 1976. 387 p.

Thomson, J: La urbo de terura nokto. Poemo. Dansk Espe-

ranto-Forlag 1977. 46 p.

Valano, J: Ĉu vi kuiras ĉine?*. Detektivromano. Dansk Esperanto-Forlag 1976. 136 p.

Nietzsche, F: Tiele parolis Zaratruŝtra*. Fondumo Esperanto 1977. 366 p.

Tri membroj forpasis

Dum la somero ni ricevis informon pri forpaso de tri konataj membroj.

En aprilo forpasis la plej malnova membro de la Esperanto-Societo de Uppsala, **Mauritz Andersson**. Li estis la plej fide-la membro de la societo kaj ĝis antaŭ du jaroj li neniam mankis ĉe la kunvenoj. Li estis ankaŭ vivanta vortaro: se oni serĉis vorton aŭ nuoncon en la lingvo, sufiĉis demandi al Masse. Ĉiam modesta, afabla kaj servopreta, li restos en dankema memoro de la klubanoj.

Ankaŭ en aprilo mortis la vicprezidanto de la Hässleholregiona Esperanto-Klubo, **Tore Levin**. Li estis 59-jara.

Esperantisto li fariĝis en Kristianstad, kie li multe laboris por esperanto. Lastatempe li kunhelpis pri la instruado.

Lia edzino Hanna, ankaŭ esperantistino, funebras kiel ankaŭ ilia filino kaj la klubanoj.

En Örebro forpasis **Henry Lundin**, 75-jara inĝeniero. Li estis multjara esperantisto kaj precipe aktiva en la kristana esperanto-movado, KELI.

Por fini: anekdoto

Aviadisto, falanta tra la aero, renkontas virinon kaj demandas:

«Ĉu vi vidis mian paraŝuton?»

«Ne», respondis la virino, «sed ĉu vi vidis mian premkuirilon?»

Kongreso de kuraĝuloj neforgesebla travivaĵo

La islandanoj estas kuraĝaj. La lando estas malgranda, kaj malgranda estas la nombro de esperantistoj. Tamen ili sukcesis plenumi tian grandan taskon kia estas organizo de Universala Kongreso. La brava LKK meritas estimon pro la sukcesa aranĝo. Ĉiam en la fajro estis prezidanto Baldur Ragnarsson, vicprezidanto Arni Bödvardsson kaj sekretario Hallgrimur Saemundsson. La nova konstanta kongresa sekretario Charles Power travivis la kongreson kurante de unu loko al alia.

falanta ŝtonego, kiu difektis lian jakon sed feliĉe ne vundis lin.

Eternaj glaciejoj, vastaj lafejoj, kurtaj montoj el vulkana cindro, kaprice ŝprucantaj gejseroj, kaj maldika varma terkrusto kiu tralastas vaporon kaj bolantan ŝlimon, ĉio donas travivaĵojn nenie spertitajn. Veturado trans riveroj senpontaj estis nova amuzaĵo kaj bano en bazenoj kun varma akvo tre ĝuinda.

Plej edifa estis la kolektiĝo ĉe Thingvellir, antikva parlamenta loko, kie la islandanoj en la jaro 1000 transiris al la

kristana kredo. Per laŭtparolilo la oratoro H. Tonkin, prezidanto de UEA, aŭdigis tra la valo revuon pri la historiaj eventoj kaj pri la nunaj sukcesoj de nia movado. Marjorie Boulton deklamis poemon adaptitan por la solenaĵo.

Por mi la plej streĉa aventuro estis la aŭtobusa veturo al Akureyri tra desertaj regionoj inter la glaciejoj. En tiu urbo sur la polusa cirklo kun siaj fjojdoj kaj altaj montoj oni estis frapita de la florabundo en la botanika ĝardeno kaj ankaŭ ĉirkaŭ la vilaoj. Oni konstruis multajn domojn, kvankam la ekonomio ja devus suferi pro regreso en la fiŝproduktado dum la lastaj jaroj.

Multon ni travivis: promenado inter lafaj rokmonstroj de Dimurborgir, birdaj svarmoj ĉe Myvatn, aĉeto de tomatoj en vitra domo ĉe Reykholt, hejtata per varmaj fontoj. La lokoj portas historiajn memorojn pri famuloj, interalie antikva Snorri Sturluson kaj nuntempa Haldór Laxness.

La islandanoj povas fieri pri sia kulturhistorio. Ni kongresanoj ŝuldas grandan dankon al la islandaj kuraĝaj amikoj.

Salex

Reykjavik akceptis nin per pluvo, sed feliĉe la vetero poste estis tre favora kaj tio faciligis turistajn eventojn. La urbo estas tre pura. La loĝantoj evidente ŝatas kolorojn, ĉar la tegmentoj brilis per plej diversaj koloroj. Meze en la urbo estas malprofunda lago, kie amaso da marbirdoj kolektiĝas. Eĉ kantociĝojn vi povas tie admiri.

Iom ekster la urbo sur monteto estis grandaj cisterno. Tamen ne estis petrolo en ili, sed varma akvo, kiu varmigas la domojn. Speciale interesa estis la malgranda haveno kun amaso da fiŝkaptaj boatoj.

La ejo por la kongreso estis diversaj domoj de la universitato, kies granda strangforma kinejo gastigis la grandajn kunvenojn kaj la prezentadojn de arta vespero kaj islanda vespero. Interkone tamen okazis en hotelo Loftleidir, kaj la bankedo kun balo en luksa hotelo Saga.

Kiel kutime la programo estis densa kaj oni deziris esti du por povi esti sur du lokoj samtempe. Plej impresa estis la teatraĵo Inuk, kiun ludis aktoroj de la Nacia Teatro. Ĝi temis pri kolizio inter la prakulturo de Gronlando kaj la entrudanta teknika civilizacio. Ĝi estis majstre ludata en pura esperanto. Eble turneo eksterlanden?

Multon oni povus rakonti pri la diversaj ekskursoj, kiuj ne estis tute sendanĝeraj. Ĉe la grandega akvofalo Gullfoss nederlandano estis trafita de

Tonkin reelektita prezidanto de UEA

La komitato de UEA estas la decida organo de UEA, komparebla al 'representantaro' aŭ 'jarkunveno'. Ĝia plej grava tasko en Rejkjaviko estis elekti novan prezidanton kaj estraron por tri jaroj.

Estraro

La demando de prezidanto estis facila. Oni reelektis Humphrey Tonkin, kiu jam deĵoris dum tri jaroj. Post tiu ĉi periodo estos pli malfacila demando, ĉar li jam anoncis, ke li ne akceptos plian periodon post tiu, kiu nun komenciĝis.

Novaj estraranoj fariĝis la konata W. Auld, poeto, redaktoro de esperantaj eldonaĵoj kaj verkisto de lernolibroj. U. Grattapaglia el Brazilo estas konata inter la komitatojn, antaŭe interpretistino en Italio, nun unu el la homoj malantaŭ la eksperimento «Bona espero». G. Maertens laboris dum pluraj jaroj en la financa komisiono kaj nun transprenas la respondecon pri financoj. A. Pettyn estas konata pro sia laboro ĉe Pola radio kaj siaj kursoj pri esperanto.

Reelektitaj estis C. Støp-Bowitz el Norvegio, W. Bormann el FR Germanio kaj F. Szabó-Felső el Hungario.

Komisionoj

La ĉefa laboro de la komitato de UEA okazas en komisionoj, el kiuj pluraj laboras konstante kaj kelkaj nur dum la kongresa periodo.

La komisiono pri eksteraj rilatoj priparolis inter alie la iaman proponon de la skandinaviaj landoj al Unesko, kiun oni faris antaŭ pli ol 10 jaroj. La kunvido de la komisiono konkludis, ke oni ne relevu la proponon. Anstataŭe oni laboros per informado pri esperanto al la naciaj Unesko-konsilantaroj, kaj same al la centraj organoj de Unesko.

La kongresa rezolucio estis ellaborita de la rezolucia komisiono, kaj enhavis provon je resumo de la kongresa temo. Ĉar estis tro frue provi fari veran resumon, la ĉefa punkto estis alvoko al plia laboro je la sama temo, kaj memorigo ke la rezultoj estu transdonitaj interalie al Unesko.

Ulla Luin

Det kändes lite olustigt att landa på Keflavik i tidig morgontimma, kallt grått regn. Ödslig natur, som ett månlandskap. Lavamark ömse sidor vägen belagd med gammal-gul lav. Får som betade kortstubbig grönska, våt-grönska. Inga skogar, inga träd.

Deッサ får ändå, som ger liv åt landskapet, kände jag stor ömhet för.

De ger också en go'mjuk ull till de vackra islandströjorna, som «alla» bär, för att det är nödvändigt här.

*

Bussen rullade in oss från Keflavik till hotell Loftleidir. Därifrån taxi till respektive adresser. Jag kom till Bogahlid 12, min värdinna var Maria Steingrimsdottir.

Det kändes skönt och varmt inomhus. I badrummet, där också toaletten var, luktade det som det kan där, och det är ju inget onaturligt med det, tänkte jag.

Men den lukten var där ständigt, den kom från varmvattenkranen! Svavelosande gejservatten, jag kände det var mjukt och skönt vatten. Jag talade med Maria om det och hon betygade att det är fint för huden! Hon sa att hon varit i Svitjod en gång. I Svitjod? sa jag undrande, det lät vikingskt. «Ja, log hon, i 'Sverke' då, i Varberg, och där är vattnet så *hårt*», sa hon.

Jag kom att gilla svavelvattnet! Till och med drack det, jaa, direkt från kranen med kaffepulver i — mätte bra av det — och ingen har sagt sig se någon oförklarlig förändring hos mig.

*

I Reykjavik är den nybyggda Hallgrímskyrkan den högsta byggnaden. Lite egendomlig till utseendet i stengrå betong. En utmärkt riktpunkt, lätt att orientera sig efter.

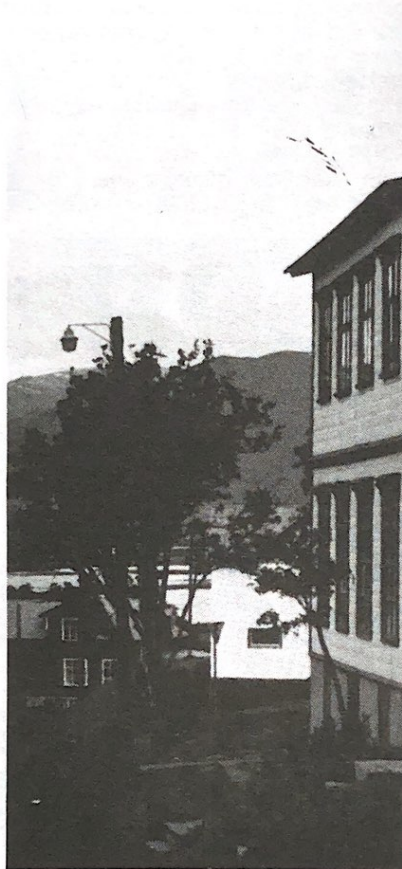
Det kostade 100 isl. kronor (2,60 ung.) att åka hissen upp och se på utsikten. Den kompletterade bilden man fått av stan på rundturen, man såg mer av havet och hamnen. Staden är vida utbredd, långa avstånd, låga hus. De pampiga är bl a hotell Saga, Nordens Hus, biografen i dess närhet och universitetets hus (i pluralis), dem vi nyttjade som kongresslokaler. Invid dessa hus löpte en björkallé — umebon skulle nog tveka att kalla det björk. De är låga, knotiga och har små blad. Men idyllisk ändå, allén. Den nog esperantisterna sent ska glömma!

Den promenerade vi i, träffades och språkade i, sprang vi i och letade våra salar i de olika husen.

Ibland måste biosalongen till för utrymmets skull. Och där vill jag stanna för ett ögonblick och begrunda det tju-siga i att sitta där bland människor från olika hörn av världen (41 länder) och lyssna till ett och samma språk som talades från podiet. Som också det var sammansatt av annars oliktalande.

Nå, men förstod verkligen alla detta språk — esperanto? Det vore lätt att säga ja. Av reaktionerna, som plötsliga skratt eller spontana applåder o dyl att döma, så hängde majoriteten med.

Island och esperanto — en personlig betraktelse

Ett "stort" träd på Island, stort nästan som ett hus

Men många är nybörjare och många är otränade, sådana som umgås med språket mest skriftligen. Det förekommer en omfattande brevväxling mellan esperantister!

Exklusivt, säger somliga om esperantorörelsen. Ja, onekligen exklusivt att kunna snacka med varandra över landgränserna utan tolk! En lyx, tillgänglig för alla!

*

Inga skogar, så vitt jag såg ... och inga mygg, gu'skelov! På Island finns heller inga spår- eller järnvägar. Båtar kan inte färdas längs floderna för höjdskillnaderna framkallar rätt vad det är vattenfall.

Inga soldater, ingen krigsmakt. Utom den amerikanska förstas, den har ju sin bas på Keflavik. Lagom roligt för jänkarna, tänkte jag, att vistas i denna ödsliga trakt. De får besöka stan en gång i veckan, och sägs vara vett-

skrämda med vad som kan hända med bergen.

Supermakter och supermakter ...

Poliser såg jag inga, och inte såg de ut att behövas!

*

Maria har en ny folkvagn. «Men bilarna blir fort nerslitna här på grund av de dåliga vägarna, vi är så få människor här, att råd har vi inte på länge att asfaltera dem alla», sa hon och skjutsade mig till högskolan en dag.

Ja, det vill säga, jag åkte med av bara farten, för det var Johannes, som charmade till sig denna skjuts för sig och sin «kone», för vilken han (inom parentes) hyste den största aktning, sånt märks; vare sig han sa «min kone» eller «kär- inga min». I Norge har käring en annan klang än i Sverige, tror jag mig veta.

Deッサ båda, Romsdal från Norge, och ytterligare två, bröderna Olsson från Sverige, hade också fått rum hos Maria.

Vi bekantade oss så småningom med varandra över frukostbordet.

Johannes hade intressanta synpunkter på ett och annat och delade gärna med sig av dem. Om folkvandringar och emigrationer, t ex, visste han att de alltid skett i riktning västerut ...! Vi tänkte väl efter och ingen sa emot honom, skämtade litet om varför i så fall man vandrade västerut. Någon föreslog att det kanske beror på solen ... skönare ha den i ryggen än i ögonen. Ja, nickade Johannes, kan vara så.

«Nog är människan fantastisk, sa han, när man betänker vilka rön och uppfinningar hon gjort! Och hennes vetgirighet blir aldrig mättad: hur kan, t ex, en fisk hitta tillbaka till sin födelseplats efter sina vandringar i de stora haven? Om den inte redan i rommen blev programmerad?»

Ja, där ser man, datan kanske inte är den nya uppfinning man tror, utan en — ännu en — efterrapning av det Naturen själv uppfann i tidernas begynnelse!

*

Allt för korta blev emellertid dessa våra frukostraster, därför att aktiviteterna i högskolan började tidigt och var i gång hela dagarna, och kvällarna med för den delen, då för underhållning. Av varierande slag.

En kväll fick vi exempelvis en 'lektion' i «glima». Det är en urgammal form av brottning, speciell för Island. Mer skrämmande än skrämmande, faktiskt, ehuru dunsarna i golvet lätt nog så våldsamma.

Från början stod där på scenen en rad unga män i tättsittande blå trikåer och korta svarta blanka byxor — klädsamt! — med läderbälten specialgjorda som försedda med «handtag».

Så här gick det till: Två kombattanter möttes, skakade hand med varandra och bockade, allt med avmätta rörelser, gick så tätt inpå varandra och fattade med båda händer varsina stadiga grepp i den andres remsyg, «handtagen». De började sen med några

klumpiga valssteg för att vid första läglighet försöka fälla varandra genom att lägga krokben.

Där föll de minsann till höger och vänster och fallen bedömdes regelrätt som ogiltiga eller giltiga. Så var det hela över. Förloraren kom snabbt på fötter, och med samma avmätta, korrekta rörelser som förut skakade de hand med varandra och bockade, varefter de lämnade plats för nästa par. Alla brottades med alla — en kunde vara huvudet högre än den andre — den slutlige segraren var varken störst eller längst!

*

Vi lärde oss vilken buss att åka och att turtätheten var tämligen gles. En enkel resa kostade 60 kronor. Man köpte kuponen, smidigast så.

Vi lärde oss också att det var dyrt att äta. I 200 kronor för en på skolan rabatterad lunchrätt — slapp välja! Måltidsdricka och kaffe ingick ej i pri-

uppvärmade av naturen. Exotiska växter som väldiga bananplantor på vilka hängde jätteklasar av bananer. Fikonträd, apelsin, citron, vindruvor osv. odlades där.

Guiden köpte med sig en flaska såpa. Varför blev klart för oss när vi kom till en svårflirtad gejsjer; den kokade och bubblade bara, han hällde såpan i och vi väntade, men det hände inget mera och jag tänkte: att dom vågar lattja med sina naturfenomen! Nå, vi lämnade gejsern så länge och åkte vidare ... och på återvägen hade han rustat sig med mera såpa, han sa: «Nu ska den inte få gäcka oss!»

Såpan fungerar som lock, och det vet man vad som händer med lock på en kokande gryta — och se, nu sprang vattnet upp några meter och fortsatte att spruta så länge vi hade tid att stan-

*

Hett vatten strömmar tillbaka efter ett utbrott i en het källa (foto Ulla Luin, liksom andra bilder från Island)

set. Men vi hittade billigare ställen. I Nordens Hus, till exempel, kunde man få soppa till hyggligt pris.

*

Gräset var grönt och frodigt och prästkragar (kamomill) växte överallt och i massor.

På vulkanerna sår man gräs, antagligen för att omgivningarna annars bleve för mörka.

Om jag minns Grekland som blått och vitt, så skall jag minnas Island som svartbrunt, mildgrönt och senapsgult. Skönt för ögonen just den gulaktiga laven på lavamarkerna! Och jag tyckte mig se islandströjans mönster på bergtopparna!

*

Halvdagsutflykten gick till Hveragerdi, gejsergärdet, ja verkligen! Ängpelarna stiger tätt ur backen. Där har man stora anläggningar — växthus helt

Solen sken, fast i luften var det som alltid kyligt. Vi kom till Thingvellir, platsen för vikingarnas parlament. Hålls än i helgd av befolkningen. Där utropades republiken den 17 juni 1944. Dessförinnan hade Island tillhört först Norge, sen Danmark.

En vacker plats; vikingarna hade smak. Bruna berg i fonden och en grässlänt ner mot det glittrande Thingvallavatn, och sittplatserna har naturen själv ordnat. Där var nu en högtalaranläggning uppmonterad, för esperantisterna som det vimlade av i backen. Tal hölls. Och den isländske skalden Baldur Ragnarsson deklamerade. Och så gjorde Marjorie Boulton, sin dikt om ögonläkaren som såg blindheten, även hos de seende, och som led av språkförbistringen mänskligheten led av, ty den, ansåg han, ställde till de flesta missförstånden.

Han vigde sitt liv åt att sammanställa ord, som redan fanns i olika länders

ordförråd, till det internationella språket esperanto.

I sanning en hyllning till denne polsk-judiske ögonläkare L. Zamenhof för hans geniala och grandiosa verk. Hennes stämma klingade mäktigt ut över dalen och vi kände högtidlighet i våra hjärtan.

Ordföranden H. Tonkin höll tal och vi sjöng «La Espero», som Zamenhof diktat orden till: «*En la mondon venis nova sento ...*», tjugis melodier, den som kunde sjunga ändå!

*

Vid vattenfallet Gullfoss, där regnbågen bor, slog vi oss ner på sluttningen ovanför med varsina matpaket, som trollats fram ur bussarna.; stora kaffebryggare med kranar i ställdes upp och vattnet i forsen brusade och stänkte smådugg över oss. Nä, inte var det onödigt med islandströja. Bergen runt om är ljusbruna och refllade som av en skulptör. Vi klättrade upp på höjden och fotograferade en glaciärstrimma därborta.

*

Här och var såg vi från bussen ryttare fara omkring på de små härdiga islandshästarna.

*

Geysir, numera gammal och slö, har i sin krafts dagar fått ge namn åt liknande företeelser i världen. Gejsern vid sidan om däremot var på alerten! Kokade och bubblade, höjde och sänkte sig och plötsligt bråkdelade av en sekund såg man ett blått skimmer, hörde man ett fräsande ljud och kände doften — svaveldoft! Och upp kastades det heta vattnet kringvärt av ånga väl dryga sex meter, för att lika plötsligt sjunka igen, och strax började hela proceduren omigen och omigen ... Det heta vattnet sköljde över sluttningen av gråvita stenar. Hela den var fylld av heta källor och små gejsrar. Och att vattnet var hett, det kände jag efter.

*

Vid ett annat tillfälle stannade bussen, ur gick vi för att se en utbränd vulkan vid vägen. Den stora öppna kratern var halvfylld med vatten.

*

Pölnarna hade olika färger. En var alldeles grön, en annan gul. Likadant med floderna. En var gråvit (kalkhalt), en bredvid roströd (järnhalt), en glaciär (ishalt!). Ja, nog är det ett märkligt land!

*

Det finns de, som byggt sina hus så att de har sina egna heta källor. Så praktiskt, bara sänka ner en stålorg med «plugg» i (kanske) och ta upp den färdigkokt. Här och var heta stenar som ugnar, man sätter in degbitarna på kvällen och tar ut de färdigräddade bullarna på morgonen! Gott bröd lär det bli!

Och innan jag glömmer det: välsm-

kande var mjölken och filen, det må nämnas.

*

Hekla, «porten till djävulen och helvetet», som man sa där förr (jämför med vårt «dra åt häcklefjäll») verkar på håll inte särskilt skräckinjagande med sin vita lite långdragna rygglinje, men har gjort skäl för ryktet med sina, genom tiderna, över 20 utbrott. Sista stora 1947.

På baksidan av deras sedlar är Hekla avbildad.

*

Flygmaskinerna är flitigt i bruk i in- som utrikestrafik. På planen står det 'Loftleidir'. På bussarna 'Landleidir'. Då måste det väl stå 'Vatnleidir' på båtarna, fast det såg jag inte.

*

Den med spänning motsedda utflykten till Vestmannaöarnas Heimön gjorde vi

Stelnade vågor i lavan: efter ett vulkanutbrott på 1700-talet

med Loftleidir — käcka plan, de står inte länge och gruvar sig för uppfärden, de går stadigt i luften (jag får inget extra för den här reklamen) — det var en 20-minuters flygresa från Reykjavik. Så lågt att vi verkligen såg Island under oss. Lite ödsligt, här och där en bergtopp med hål i.

*

På Heimön strövade vi omkring på de ännu smått rykande vulkanerna. Ja, det blev *två* efter katastrofen där, som startade kl. 2 på natten till den 23 januari 1973, och fortsatte fem månader och fem dygn framöver.

Hade vi grävt oss ner en halv meter, så hade vi fått känna på 500° hetta, sas det, så det gjorde vi inte. Vi såg området täckta av svart, grå och röd aska, där tak och staketspjälor var allt som syntes av hus och hem som fanns inunder. De flesta är dock framgrävda.

Då, när det hände, evakuerades folket. Ett hundratal stannade för att söka rädda det viktigaste, hamnen. Dom jobbade och slet, pumpade och sprutade kallvatten på den framvällande lavan ... och lyckades rädda hamnen!

När faran var över kom de allra flesta tillbaka och tog itu på nytt! Glatt målade hus vittnar om deras optimism och stråvan, tycker jag. Och centrum för torskfisket är ön.

*

På håll därifrån såg vi Surtsey, ön som föddes 1963.

*

Så gärna fick vi ta som souvenirer lavastenar. Och dom var ännu varma, fast det var kyligt i luften. (Jag tror på dom där 500°.)

*

Maria ordnade till en avskedsfest för oss alla hyresgäster sista kvällen. Där

var även ett par islänningar medbjudna. Gott var det, och en trevlig afton blev det!

Herrskapet Romsdal skulle nästa morgon återvända till *Noregur*, och jag till *Svíjod*, och bröderna Olsson skulle — per privatbil — se mera av Island.

*

Maria förstår svenska bättre än jag förstår isländska. Det är väst-nordiskt språk, som föga förändrats under tusen år.

På vissa dörrar läste jag 'karlar' eller 'konur'. Och det gick ju att förstå, som tur var.

«Bergsäkert» kan väl näppeligen Maria säga, även om alla hennes berg inte är vulkaner, men det kan jag om mina berg! Och det gör jag hädanefter med en ny insikt: Det är skönt med säkra berg!

Och tryggt med skogar!

Karin Sehlstedt

FÖR NYBÖRJARE:

EK!

boken för självstudier (av H. Behrmann), som mycket väl passar kurser också. Speciellt en icke driven lärare bör välja den boken. Kostar häftad 30,— kr.

ALLAS ANDRA SPRÅK

E. Malmgren, vår bortgångne pionjär och erfarne kursledare, svarar för texten. Utmärkt för kurser, men ställer krav på läraren. Kostar häftad 9,65

KOMPLETTERA GÄRNA MED:

LILLA ORDBOKEN

av Ebbe Vilborg. Behändig, modern, utmärkt att sätta i händerna på nybörjare, som inte skall skrämmas med våra stora ordböcker. Kostar inbunden 14,50

AMUZAJ DIALOGOJ EN ESPERANTO

Dialoger i enkel stil. Lämplig för uttalsövningar. Kostar häftad 12,— kr.

EL LA VIVO DE ZAMENHOF

Gösta Henriksson har skildrat Zamenhofs ungdom i enkla fraser för nybörjare. Kan med fördel användas i fortsättningskurser. Kostar häftad 3,30

FÖR FORTSATTA STUDIER:

ESPERANTOKURS

av Fritz Lindén. Kan användas i nybörjarkurser, men vi rekommenderar den hellre för fortsättningskurser. Utmärkta översättningsövningar. God läsetext. Kostar kart. 10,85

Kurser? Det beror mest på dig själv!

Nybörjarkurs? Hopplöst, säger du. Har du försökt? För hur länge sen då? Intresset kanske är större än du tror. Gör ett försök igen!

Men tro inte, att det räcker med en annons i lokaltidningen. Den ger inget resultat alls, om nu någon ser den överhuvudtaget. *Du* — och bara du — kan värva deltagare. Tala med dina vänner. Tala med andra, som du tror är intresserade.

SEF har gett ut fint informationsmaterial, som du kan få hjälp av. Men det informationsmaterialet är helt värdeöst, om inte *du* gör din insats. En försäljare (av dammsugare, t ex) lämnar

inte bara ut broschyrer. Han *tal*ar för sin vara. Det är vad du måste göra. *Dina* ord betyder mer än alla fina broschyrer.

Du vet väl att studieförbunden (ABF TBV och alla andra) är intresserade av att få en livlig verksamhet? *De* tar ingen ställning i världsspråkfrågan. De vill ha verksamhet. De vill visa statistik. Kontakta det studieförbund som står dig närmast. Det är likgiltigt vilket du väljer. De har i det avseendet samma mål allesammans.

Kan du bilda en studiecirkel med minst 5 deltagare, dig själv som kursledare inräknad, har den cirkeln rätt till

statsbidrag med i stort sett 75% av kostnaderna. Och du har rätt till ett arvode, som varierar efter lokala förhållanden. Du skall kräva det arvodet! Och du skall kräva samma arvode som studieförbundet betalar till ledare i t ex engelska! Det blir en skattepliktig inkomst för dig, och det är sedan din privata sak om du vill behålla nettot som en ersättning för ditt arbete eller om du vill ge en gåva till din förening. Men ingen annan än du kan kvittera ut arvodet, och din gåva är en privatsak utan samband med din kurs.

Och om du inte kan samla 4 deltagare utom dig själv? Starta en kurs ändå!

Kontakta ändå studieförbundet. Säg att du avstår från ditt arvode som kursledare, men ändå vill driva kursen. I de allra flesta fall hjälper studieförbundet med lokaler och annat. Cirkeln blir inte godkänd för statsbidrag, men studieförbundets lokalavdelning har ändå fått en verksamhet, som de kan visa för kommunala instanser och andra. Tro inte att studieförbunden är avoga mot esperanto! Det är de inte! De vet att vår rörelses målsättning ligger helt i linje med deras verksamhet, och många av dem har hämtat sina bästa krafter, till och med en del i verkliga toppbefattningar, just ur esperantorörelsen.

Vi esperantister måste höras i dagens samhälle. Och vi måste ta vara på de möjligheter välfärdsstaten ger. Varför alla andra, men inte vi?

Åke Blomberg

PAŖOJ AL PLENA POSEDO

av W. Auld. Systematiskt uppbyggd enligt naturmetoden. Läse- och lärobok med språkövningar.
Kostar häftad 22,30

SVENSK ESPERANTO-GRAMMATIK

av E. Carlén. Kortfattad och bra grammatik. Lämplig som uppslagsbok.
Kostar inb. 18,10

FERIO KUN LA MORTO

Nyutkommen kriminalberättelse i original på esperanto av Karl Lindqvist, dansk präst. Rolig och lättläst.
Kostar häftad 10,75

ESPERANTA LEGOLIBRO

av E. Migliorini. Femte, utökad upplaga av en uppskattad textbok.
Kostar häftad 19,— kr.

FÖR NÅGOT MERA AVANCERADE STUDIER:

JAROJ SUR TERO

Den nyligen bortgångne indiske författaren L. Sinha berättar om sitt liv: barndom och ungdom i Indien, studieår i Sverige på 30-talet, senare år i Indien.
Kostar häftad 19,30, inb. 24,15

INTER SUDO KAJ NORDO

Den ungerske esperantisten F. Szilagyi som kom att tillbringa de sista decennierna av sitt liv i Sverige är en av våra största klassiker. I denna bok ger han en skildring av den brytning mellan två kulturer, som emigranten/flyktingen upplever. Att förstå texten kräver goda kunskaper i esperanto.
Kostar kart. 18,10

FÖR MYCKET AVANCERADE STUDIER:

ESPERANTO EN PERSPEKTIVO

av I. Lapenna m.fl. 70-talets monumentala verk om esperantorörelsen, dess historia, organisation, målsättning och framtidsutsikter. Verket kan *inte* läggas till grund för översättningsövningar e dyl. Det är däremot den självskrivna grunden för diskussionscirklar för aktiva esperantister. Dess planmässiga uppläggning gör det mycket lätt att konstruera studieplaner, som kan godkännas av svenska studieförbund. Vi står gärna till tjänst.
Kostar inbunden 260,— kr.

Skriv till oss! Vi ger gärna råd även om andra läroböcker och litteratur. Vi skaffar vad du vill ha.

ESPERANTOFÖRLAGET, Fack, 200 42 Malmö, postgiro 578 - 5

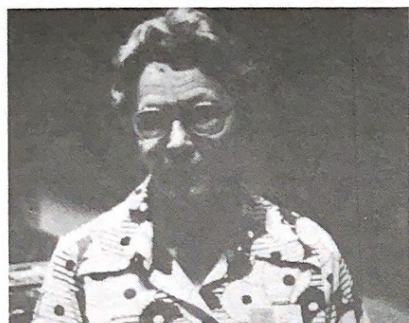
Bona informilo pri esperantolibroj estas la katalogo de UEA, nun denove havebla. Individuaj membroj de UEA ricevas ĝin aŭtomate. Aĉetu pliajn ekzemplerojn por la klubo! Prezo: 5,— kr.

POR 20 KR VI RICEVOS
5 KATALOGOJN.

Sendu la monon al postgiro 578 - 5, Esperantoförlaget, kaj indiku sur la pagilo «Katalogo 1977/78».

Snabbintervju med svenskar på Island

Med penna (Kerstin) och kamera (Åke) har Rohdins från Örebro besvarat några svenskar i Reykjavik med frågor. Här kommer några svar på dem:

Gunhild Tistad, Karlskoga:

«Initiativet med en snabbkurs i isländska var intressant, men svårt, eftersom isländska är ett svårt språk.

Idag har det dessutom varit intressanta och viktiga diskussioner, t ex om hur UEA ska förbereda sig för framtiden.

Trots att det är första dagen på kongressen, har jag redan sett hur vacker stan är på kvällen, när ljusen speglar sig i vattnen. Senare i veckan ska jag göra en dagsutflykt till Heimaey».

Stella Lindblom, Nynäshamn, och Andy Andréasson, Göteborg:

«Det är spännande att ströva runt i Reykjavik och upptäcka stan, både i vått och i torrt tillstånd. Vi har badat, och det var 40 grader i vattnet och 10 grader i luften. Och så har vi gjort ett par långa ridturer utanför stan.

Sen har vi faktiskt haft tid med kongressen också.

Vi har varit på kurser både i isländska och esperanto, och sett teater på esperanto. Vi var på Arta vespero också; där tyckte vi att dikterna som Marjorie Boulton läste var mest intressant».

Ingvar Eriksson, Falköping:

«Just nu deltar jag i den utmärkta kursen 'Progreso al plena posedo', som leds av kursens författare William Auld.

Det här är William, inte Ingvar.

Ett annat nytt initiativ är konversationskursen, som kanske inte är lika bra. Diskussionsämnen är lite konstiga. Till exempel: vilket djur vill du bli efter döden? Men det är nog inte så lätt att välja ämnen.

Jag har ännu inte hunnit se så mycket av stan. På heldagsutfärden ska jag till den imponerande och välkända Gullfoss».

Aino Åberg, Göteborg:

«Reykjavik är den bästa tänkbara platsen för en kongress. Stan är så liten att vi märks av alla, och den har flera tidningar och television som bevakar kongressen. Det verkar

till och med som att den är 'välbevakad'.

Just nu står vi på Thingvellir, och det har varit flera förseningar på vägen hit. Så här stora kongressutfärder är alltid svåra att administrera».

Oskar Svantesson, Göteborg:

«Humphrey Tonkin kan gott mäta sig med professor Lapenna i fråga om språkbehandling, och arbetar dessutom på ett mera demokratiskt sätt.

Några intressanta programpunkter var föredraget om experimentet 'Bona espero' i Brasilien och teaterpjäsen 'Inuk'. Utfärden till Heimaey var skakande, men för lång. Isländska aftonen var toppen!»

Nyhet!

BRA ATT HA TILL HANDS ÄVEN FÖR ICKE-JÄRNVÄGS-ESPERANTISTER!

FERVOJA TERMINARO SVENSK-ESPERANTO ESPERANTO-SVENSK

5000 FACKTERMER

20:- kr per exemplar.
Beställ enklast genom att sätta in summan på postgiro 99 80 20 - 5927,
Järnvägsmännens Internationella Esperanto-Federation, Svenska Sektionen, 212 29 Malmö

*Sv. Järnvägsmännens Esperantoförening
c/o Carlsson, Sköldgatan 3 B,
212 29 Malmö*

La paroladon de Lennart Åberg en la jarkongreso de SEF en Falköping sekvis grupa laboro, kiu en la antaŭtagmezo de la tria tago estis bazo por interesa diskutado. Multaj valoraj vidpunktoj estis prezentataj. Kvankam ni mallonge resumis la diskuton en la antaŭa numero, ĝi meritas atenton ankaŭ en tiu ĉi.

Milda kritiko al la prezidanto/gvidanto

Lennart Åberg mem prezidis la diskutadon kaj li gvidis ĝin kun la lerteco de homo sperta pri organiza laboro kun similaj diskutoj. Permesu al mi, tamen, atentigi pri eraro, kiun oni kutime faras, ne nur en niaj rondoj sed ankaŭ en pli grandaj aranĝoj.

Mi sekvis la diskutojn, unue rekte en Falköping kaj due laŭ sonbendo, sur

gis pri pli bona proporcio inter la grupoj?)

Curt Alf prezentis imponan liston pri aktivecoj:

Li diris, ke ni ja kredas je idealismo, sed unu aferon oni diskutis unue: monon. Se oni volas ion fari, oni nepre devas havi monon. Kiel aranĝi, ke ni ricevu monon por nia agado? Jen ideoj:

Loterioj

Foiroj

Regionaj kulturaj programoj

Junulara laboro

a) senpagaj ejoj

b) vojaĝpremioj

c) ŝtataj kaj aliaj subtenoj.

Loterioj interesas preskaŭ ĉiun homon. Ĉiuj aĉetas lotojn.

Foiroj: ekzemple je kristnasko multaj homoj pretas doni monon en diversaj manieroj. Ofte oni rimarkas kiel la

kredas, ke ili povas lerni la anglan en mallonga tempo, kaj post kiam ili malsukcesis, ili ĉesas. En tia situacio esperanto havas grandan ŝancon.

Turismo

Tie ni, esperantistoj, havas tre bonan rimedon. Kaj ni havas la jarlibron de UEA kun la delegita reto. Tion ni devas utiligi.

SIA

Jen nova kampo. En la programo de SIA estas «libera laboro» flanke de la ordinara instruplano. De instruista flanko oni petis helpojn pri tiu libera laboro.

Pedagogaj tagoj

Jen alia kampo, kie ni povas prezenti esperanton. Nia ŝatata prezidanto de la

Diskuto en Falköping

kiu oni tie registris la parolojn. Kvankam la sonbendo estas de tre bona kvalito, mi konstatas ke same kiel en Falköping, kie mi havis bonan sidlokon, kvankam iomete en la periferio, mi ne povis bone percepti ion, kion diris iuj el la parolantoj. Kial? Ili parolis el siaj sidlokoj, for de la mikrofono.

Estas vere, ke kelkaj homoj kiuj leviĝas je tiaj okazoj por diri nur kelkajn vortojn, volas eviti kaj eĉ timas veni al la mikrofono, sed estas la tasko de la gvidanto konvinki ilin, ke ili fakte devas veni al ĝi por ke ĉiuj, ne nur kelkaj el la aŭskultantaro povu ilin bone aŭdi. Eble tio, kion ili volas diri estas tre grava, sed oni ne povas tion percepti kaj tial fariĝas tute senvalora.

La diskutadon

enkondukis Lennart Åberg, konstatante, ke en la unua tago dum lia parolado ĉeestis multaj homoj, dum nun, en la tria tago relative malmultaj. Li demandis, ĉu tio estas mezurilo por la intereso labori en la movado. Laŭ mia opinio tio estas malĝusta rimarko. En la unua tago, tuj antaŭ la inaŭguro, ĉeestis multaj gesamideanoj, kiuj alvenis nur por ĉeesti tiun solenan okazaĵon kaj por aŭskulti la paroladon de Åberg. En la tria alvenis tiuj, kiuj vere aktive laboras kaj ili necese estas pli malmultaj. Ni ne havigu al ni iluziojn!

Por grupo 1 raportis Curt Alf el Norrköping

Tiu grupo evidente estis tro granda. Ĝi konsistis el 22 personoj. (La plej malgranda grupo, nro 4, havis nur 7 partoprenantojn. Kial la organizantoj ne zor-

membroj de diversaj societoj faras aĵojn, kiujn ili poste mem aĉetas.

Regionaj kulturaj programoj: kunlaboro kun la klerigaj asocioj. Ili havas monon. En pluraj gubernioj multan monon. Kaj tiun monon oni povas uzi.

La gejunuloj: la junulara laboro estas en si mem tre necesa. Oni povas per tio ricevi multan subtenon el diversaj fontoj; ekzemple vojaĝpremiojn, kaj tio estas io ankaŭ por pensiuloj.

Aktiveco

Oni diskutis en la grupo pri aktiveco kaj skizis la jenajn punktojn:

Fortaj kluboj

Aktiveco inter la membroj

Kunlaboro kun ABF, NBV, TBV kaj aliaj klerigaj asocioj

Turistaj demandoj

SIA — interna laboro de la lernejo

Pedagogaj tagoj (por ĝeinstruistoj)

Mallongaj kursoj por instruistoj

Regiona radio

Eksterlanda instruisto

La kluboj estas la ĉefa bazo por la laboro. Ni devas ankaŭ pli aktivigi la membrojn de la kluboj.

Aktiveco inter la membroj

Ni ĵus aŭdis je la kunveno de Eldona Societo, ke oni i.a. planas eldoni etan bonan libron por daŭrigaj kursoj. Tre bona rimedo.

ABF, TBV kaj aliaj ĝenerale estas pretaj meti esperanton en siajn programojn, sed por ni restas la tasko aranĝi, ke homoj anoncas sin al tiuj kursoj.

Speciale en ABF la grupoj de angla lingvo tre malkreskas post la unuaj kursoj por komencantoj. Multaj homoj

klubo de Norrköping mem vizitis multajn grupojn en iliaj pedagogaj tagoj kaj informis pri esperanto.

Mallongaj kursoj por instruistoj

Tiuj estas tre gravaj, kaj ne gravas, ĉu estas multaj partoprenantoj kiam temas pri homoj, kiuj povas grave influi la publikan opinion. En Norrköping Nils Johansson havas privatan kurson por du kuracistoj. Ili ne havas tempon por partopreni en grupoj dum difinitaj horoj.

Regiona radio; instruistoj

La regiona radio estas relative nova en Svedio. Al ili ofte mankas ideoj kaj temoj, ankaŭ mono. Ni esperantistoj povas doni al ili malmultekostan alternativon.

Eksterlandaj instruistoj estas ankorau grava punkto en la klubaj programoj. Multaj membroj nur tiel havas kontakton kun eksterlandaj samideanoj kaj povas ekzerci nian lingvon.

Do, jen kelkaj punktoj en la unua vico. Sed en nia grupo troviĝis ankaŭ Oskar Svantesson kaj li demandis pri realaj rezultoj. Kaj dum la nokto mi multe pensis pri tiu problemo...

Jam Zamenhof diris: «Eĉ guto malgranda, konstante frapante...»

Estas afero pri obstino kaj persisto. Mi mem parolis en diversaj lokoj kaj en diversaj organizaĵoj, kaj ofte mi mencias esperanton je diversaj okazoj.

Infanvilaĝoj

Jen granda ideo. Malfacile efektivebla. Sed eble ni sukcesos, «paŝon post paŝo» ĝin efektiviĝi.

Parlamentanoj

Vi devas paroli kun via parlamentano. Tio estas tre grava afero. Speciale konvena estas la tempo por ĝeneralaj elektoj. Sed ankaŭ je aliaj okazoj, ekzemple je konferencoj kaj kursoj pri internaciaj demandoj. Tiam vi povas diskuti kun via parlamentano. Kaj ne timu: ili estas homoj, kun kiuj oni povas paroli.

Lennart Åberg dankis al Curt Alf pro modela prezentado. El la publiko aŭdiĝis voĉo — oni ne konigis la nomon — ke je kontakto kun organizaĵoj oni ne forgesu tiujn de la virinoj. Temas ankaŭ pri virinaj politikaj organizaĵoj. Mi scias, diris la parolanto, pri kelkaj virinaj organizaĵoj, en kiuj oni fakte havas tre grandan intereson pri esperanto.

Märtha Andréasson

speciale interesiĝis pri infanvilaĝoj. Ŝi atentigis pri la severaj reguloj, kiuj validas por ili. Oni tutsimple rifuzas akcepti infanojn kun nesufiĉaj lingvosciroj.

«Ni postulu, ke esperanto ricevu lektoraton ĉe universitato. Tio donus pli altan reputacion».

Laŭ ŝi tio ne estas bona, ĉar oni povas konstati, ke tiamaniere oni ne povas havigi infanojn. Kontraŭe, estas vera danĝero.

Mi mem, ŝi diris, estis gvidanto je tia infanvilaĝo, kaj mi konstatis, kiel rapide kaj facile infanoj lernas dum la daŭro de la aranĝo. Mi ne kredas, ke oni sufiĉe instigas la infanojn veni, kaj tion mi tre bedaŭras.

Venis la vico al grupo numero du, kaj por tiu grupo raportis Marianne Westman (kiu post iom da hezito akceptis veni al la mikrofono, por ke ĉiuj aŭdu, kion ŝi volas diri).

Ĉu tiu listo estas realigebla?

Ŝi diris, ke ŝi estas tre imponita de la listo de Curt Alf. Ĝi estas certe tre bona, ŝi diris, sed mi ne kredas, ke ĝi estas realigebla. Ni ja scias, ke ekzistas multaj esperantistoj, kiuj vere pretas labori.

Pri la punkto, kion oni postulu de parlamentano, ŝi opinias, ke ni unuavice postulu, ke esperanto ricevu lektoraton ĉe universitato. Tiamaniere oni

vere povus studi esperanton bone kaj tiel ĝi ankaŭ havus pli altan reputacion.

Eŭropa komunumo

S-anino Edsenius atentigis, ke en Ateno oni diskutis pri la malfacilaĵoj en la eŭropa kunlaboro, pri la komuna merkato. Ŝi demandis, ĉu estas ie havebla materialo pri tiuj diskutoj.

Lennart Åberg respondis, ke ni havas nun en la esperanto-movado grupon, kiu speciale atentigas pri la aferoj de la komuna merkato. Li supozis, ke ili povas doni informojn. Ili eldonas bultenon (Eŭropa dokumentaro) kaj vere meritas nian subtenon.

Ĉu surpaperaj esperantistoj?

Ulla Luin raportis por grupo 3. Ili diskutis i.a. pri la demando, ĉu ni havu surpaperajn membrojn, membrojn, kiuj tute ne aktivigas en la kluboj, neniam venas al la kunvenoj, sed nur pagas la kotizojn. La grupo respondis unuanime jes. Ni bezonas la simpation kaj subtenon de tiuj membroj, kvankam ili povas havi personajn kialojn ne rekte partopreni nian laboron.

Krome oni okupiĝis pri la problemoj kiamaniere aktivigi la membrojn kaj kiel krei en la kluboj senton de internacieco.

Unu ebleco: Aranĝu malgrandajn eksterlandajn vojaĝojn. Kelkaj kluboj tion faris, al Pollando kaj Danlando. En tiu kunligo ŝi menciis ankaŭ pri la interŝanĝo de vizitoj, kiuj efektiviĝis inter la stokholmaj kluboj kaj Finnlando.

Gravas ankaŭ kontaktoj kun sportistoj aŭ aliaj grupoj por aranĝi internaciajn kontaktojn. Kaj ni ne forgesu pri la dancgrupoj, popoldancantoj. Unu samideano rakontis pri interŝanĝo de sonbendoj inter klubo en Britio kaj sveda grupo.

Enketoj pri aktualaj problemoj

Ulla Luin ankaŭ memorigis pri la enketo, kiun aranĝis la klubo en Kungälv, pri la situacio de virinoj en diversaj landoj. Tio estas bona ideo, kiun oni povas utiligi ankaŭ pri aliaj temoj.

Oni en tiu grupo ankaŭ diskutis pri la ebleco utiligi la delegitan reton. Delegitoj ofte jam havas iom da kontakto kun eksterlando same kiel multaj unuopaj membroj. Multaj anoj ŝatas vojaĝi kaj volonte rakontas pri siaj impresoj kaj travivaĵoj.

Esperanto en radio kaj televido

En la tria grupo oni ankaŭ opiniis, ke ni devas fari proponojn al parlamentano aŭ alia oficialulo. En 1965 la parlamento decidis proponi esploradon pri la lingva problemoj. Tiu propono ankoraŭ ne estas realigita. Ni povus eventuale proponi, ke la parlamento decidu ripeti la proponon.

Ni devas peti pri kursoj en la sveda radio kaj televido. En ĉiu okazo ni devas al radio kaj televido memorigi pri nia ekzisto pli ofte ol ni faras.

La grupo ankaŭ diskutis la eblecon enkonduki esperanton en la lernejoj. Eble ni postulu, ke esperanto havu la

la staton de c-lingvo, tio estas la tria lingvo, kiun oni povas elekti je gimnazia nivelo. Kaj SEF devus esti oficiala respondinstanco je ŝtataj esploroj, kiuj tuŝas nian kampon (svede remissinstans).

Fine: Oni faru proponon ne nur unufoje, ni devas ĝin ripeti kaj ripeti. Nur tiam oni atentos pri ni.

Internaciaj kampadejoj por junularo

La grupo nro 4, kiu havis nur sep partoprenantojn, diskutis pri internaciaj kontaktoj; ĉu estas nun tempo por transformi la esperantistan vivon.

La raportanto diris, ke estis sufiĉe malfacile veki tiun diskutadon. Aŭdiĝis la kutimaj plendoj pri neaktiveco, pri la malfacilaĵo interesigi la gejunulojn ktp.

Oni havis kelkajn proponojn: la esperantistoj ĉiam portu la verdan stelon, ili metu ĝin sur siajn aŭtojn. Oni petu turistajn oficejojn meti informon en esperanto en la informejojn.

Speciale oni diskutis pri internacia kampadejo esperantista por gejunuloj. Tiaj kampadejoj ekzistas — kiam temas

«Estus ege valore, se oni en nia lando, kaj en la mondo cetere lernus esperanton».

pri aliaj lingvoj — ĉie en diversaj landoj. Similajn aranĝojn oni havas ankaŭ kelkloke en la esperantomondo. Svedio eble havas pli bonajn kondiĉojn ol multaj aliaj landoj en Eŭropo por tia kampadejo. Eble en Skanio estus konvena loko. Por venigi tien kiom plej multe da gejunuloj la malnovuloj (la raportanto diris «maljunuloj») apogu finance la aranĝon.

Ankaŭ en tiu grupo oni diskutis pri esperanto en la radio, kaj tio instigis al Lennart Åberg informi pri

Laboro ĉe la Sveda Radio

Li diris, ke li mem ek de 1967 konstante prilaboras la svedan radion. Dekomence la gvidataro kun granda atento diskutis la aferon. Barbro Svinhufvud, direktorino, skribis tre simpatiajn leterojn kaj diris, ke ili serioze diskutas dediĉi unu el la sep lingvoj al esperanto.

La nuna direktoro por la sekcio por la dissendoj al eksterlando, Bengt Gustavsson, kiu estas ankaŭ prezidanto de la sveda asocio por UN, estas fakte sufiĉe bona amiko de esperanto. Li absolute simpatias kun ni.

Sed estas diversaj aliaj aferoj: ili devas manovri la buĝeton, kiun ili ricevas de la ministerio por eksterlandaj aferoj. Oni diskutis enkonduki aliajn lingvojn ol tiujn, en kiuj ili nun dissendas. Ili eĉ diskutis forpreni la germanan, kiu antaŭ nelonge estis la unua, nun dua lingvo, en la lernejoj kaj anstataŭi ĝin per la japana kaj svahila.

Kial tio? Ĉar la ministerio por eksterlandaj aferoj diras, ke ni devas direkti nin al la tria mondo, tien, kie ni vendas. Tio gravas laŭ ili

Ĉe la gvidantaro troviĝas tamen kelkaj, kiuj diras, ke ili volonte enkondukus esperanton en la dissendojn. Mi havis telefonan interparolon kun la nova direktoro. Li diris: Mi simpatias al vi, sed estas malfacile. Lennart Åberg daŭrigis, ke ni devas montri nin pli efikaj en nia laboro en la lando ankaŭ por atingi ion ĉe la radio.

La delegita reto estas ege grava. Ĝi nepre devas kreski. Kaj ni devas, unuavice, havigi al ni pli da esperantistoj. Nia movado devas kreski. Ni devas gajni pli da instruistoj por nia afero, profesiaj instruistoj. Ni devas havi novan seminarion por instruistoj. Ni devas havi pli bonan, pli modernan instrumaterialon. Ni devas eduki interpretistojn.

«Ĉi tie estas juna amiko el Tidaholm. Li lernis esperanton dum nur du jaroj. Aŭskultu la rezulton.»

«Ne timu pro la multaj grandaj taskoj; faru tion kion vi povas».

Lennart Åberg montris per ekzempla sonbendo kiel bone Jan Olof Svensson parolas esperanton: perfekta prononcado. Kaj li demandis:

«Ĉu vi scias, kial li tiel bone parolas? Li aŭskultas la radion! Oni ja sendas en esperanto el diversaj stacioj, el diversaj landoj. Li ĉiutage aŭskultas.»

Åberg atentigis, ke oni absolute devas ekzerci: la orejon kaj la buŝon. Ne sufiĉas havi unu gazeton kaj ĝin nur trarigardi. Oni devas ĉiam legi, ĉiam kaj ĉiam aŭskulti.

Se vi ne povas ĉion fari, faru tamen ion!

Jan Strönné, prezidanto de SEF, atentigis, ke dum la diskutado oni prezentis longan liston de farindaj, eĉ farendaj aferoj.

Se vi konstatas, ke tiu listo estas tro longa, ke vi ĉion ne kapablas fari, tamen ne foriru. Se vi povas fari ĉion, vi estas kompreneble ... nu, brila escepto. Sed se vi elektas iun, aŭ iujn punkto(j)n kaj sukcesas ĝin fari, vi estas jam efika kaj aktiva. Ne timu pro la multaj grandaj taskoj; faru tion, kion vi povas.

Gemeliĝo de urboj

Lennart Åberg, 65-jara, diris ke li esperas vivi ankoraŭ kelkajn jarojn, kaj tiujn jarojn li volas dediĉi speciale al unu afero: gemeliĝo de urboj per esperanto. De UEA oni petis lin speciale atenti pri tiu afero. Temas, efektive, ne nur pri gemeliĝo de urboj, temas pri kontaktoj inter societoj, inter individuoj. Tio estas grava afero, kaj ĝi altigas la respekton por esperanto ĉe la oficialaj instancoj.

Laŭ permeso de la partoprenantoj Lennart Åberg direktis en la sveda lingvo demandon al parlamentano Bengt Börjesson kiu, kvankam ne esperantisto, ĉeestis la longan diskutadon, en esperanto, pri la problemoj de nia agado.

(Mi ĉeestis dum la lastaj jardekoj la plej multajn jarkongresojn de SEF. Plurajn fojojn okazis, ke ĉeestis en la unua vespero oficialuloj, ekz. la inaŭguron aŭ alian solenaĵon, kaj ili diris afablajn

«Ni faru proponon ne nur unufoje, ni devas ĝin ripeti kaj ripeti».

kaj instigajn vortojn al ni pri nia movado, sed mi ne povas memori eĉ unu jarkongreson, kiam tia oficialulo revenis por ĉeesti iun el niaj laboraj kunsidoj.)

Lennart Åberg atentigis lin pri «Förenigen Norden», la societo por kunlaboro inter la nordaj landoj. Li diris, ke li havas grandan respekton por tiu societo. Li mem laboras en ĝi aktive. Li kredas, ke ĝi havas gravan taskon kaj ni volas ĝin apogi.

Li atentigis, ke Förenigen Norden ricevas de la ŝtato grandan financon subtenon, la lokaj societoj ricevas subtenon de la komunumoj, grandaj organizaĵoj ilin apogas, ktp. Kaj li demandis:

«Ĉu vi kredas, ke ni esperantistoj povus, per kanaloj kiujn vi plej bone konas, ricevi subtenon nur iomete kompareblan al tiu, kiun ricevas Förenigen Norden, por nia instruado kaj edukado de instruistoj de esperanto».

Bengt Börjesson respondis, ke ankaŭ li estas konvinkita, ke Förenigen Norden plenumas gravan taskon. Ni bezonas organizitan kunlaboron inter la skandinaviaj landoj. Sed, li daŭrigis, «estus ege valore, se oni en nia lando kaj en la mondo cetero, lernus esperanton.» Tiamaniere oni povus plivastigi la kontaktojn inter la homoj, kaj estas sendube la lingvaj malfacilaĵoj, kiuj baras tiajn kontaktojn.

Li diris, ke li ne povas ion promesi pri la rezultoj, sed li faros ĉion, kio al li eblas, por apogi nian laboron, ĉar li opinias, ke esperanto ludas gravan rolon.

[Kelkajn semajnojn post la jarkon-

greso aperis en la loka gazeto en Ska raborg artikolo de Bengt Börjesson, kiu li donas ege favorajn informojn pri esperanto kaj nia movado. Nur mallonge post la apero de tiu artikolo li tragike mortis.]

Konkludoj

Permesu al mi, fine, kelkajn personajn pensojn:

La jarkongreso en Falköping estis vere instiga. La parolado de Lennart Åberg, la posta grupa laboro kaj la diskuto en la tria tago kreis etoson de aktiveco. Sed la parolado okazis en la posttagmezo de la pentekosta vespero, la grupa laboro tuj poste. Do, tuj post la alveno de la kongresanoj, en kelkaj okazoj post longa laciga vojaĝo. Kaj antaŭ la festa vespera bankedo.

En la dua tago oni havis la jarkunsidon de SEF, poste ekskurso kun diservo kaj distran vesperon. La tria tago komenciĝis per fakaj kunsidoj, i a la jarkunsido de nia eldono. Poste, antaŭ la lunĉo, okazis la diskutado, kaj post la lunĉo la kongresanoj rapidis hejmen.

La partoprenantoj de niaj jarkongresoj konsistas el du specoj da gesamideanoj: tiuj, kiuj venas por ĝui la spertojn de nova loko, bela regiono kaj impona manifestacio por esperanto; kaj tiuj, kiuj alvenas por serioze diskuti la

«Estas nia tasko aranĝi ke homoj anoncu sin al kursoj».

problemojn de la movado. Ni provas en unu tuta kaj du duonaj tagoj kontentigi ambaŭ. Ĉu tio eblas?

Laŭ mia opinio ne. La programo farigas tro kunpremita. Oni ne havas sufiĉe da tempo, kaj antaŭ ĉio ne konvenan tempon, por la diskutado, kaj oni devas tro urĝi dum ekskursoj kaj aliaj aranĝoj.

La solvo eble estas aranĝi ĉiun duan jaron laboran kongreson, kiu nur aŭ menaŭ ĉefe sin dediĉu al la laboro, al diskutoj pri nia agado. Kaj en alia jaro aranĝi kongreson, kiu ĉefe celas esti manifestacio por esperanto kaj distra aranĝo, kun prelego de iu eminenta eksterlanda esperantisto, kun ekskursoj kaj altnivela distra programo.

Eble ne venos la samaj homoj al la du diversspecaj kongresoj, sed ni eble sukcesos pli bone kontentigi ambaŭ kategoriojn. Sekvontjare en Uppsala ni jarkongresos ne dum iu granda festo kiel pentekosto, sed dum ordinara semajnfino. Vi havas ŝancon, upsalanoj! Ĉu vi volas riski aranĝi laboran jarkongreson?

Åke Blomberg

Växande antal artiklar i pressen

Under de senaste månaderna har antalet artiklar om esperanto varit större än under motsvarande period förra året. Tydligt har tidningarna varit mer positiva än vanligt till att ta in rapporter från esperantokongressen. Artiklarna håller också en glädjande god nivå, både sakligt och vad gäller läsvärdet.

Andra inslag bland klippskörden är rapporter eller intervjuer om andra esperantomöten. Allmänna intervjuer utan någon aktuell anledning har gjorts av *Arbetet* (ett helt uppslag) och *Arbetsbladet*.

Två kulturartiklar kan också noteras av Bengt Börjesson och Geoffrey Sutton.

Det kan verka som en småsak att ordet esperanto dyker upp i artiklar om helt andra ämnen, men det kan också ses som ett symptom på att «esperanto» är ett känt begrepp. Kanske man ska glädja sig åt att ordet används i relativt allvarliga sammanhang?

Ur svensk press

«Oförglömlig esperantokongress på Island» är rubriken på en enspaltig artikel. «En annan detalj som väckte uppmärksamhet var att representanter för både Kinas och Sovjets ambassader var närvarande under samma tak vid invigningen, något som inte hänt på mycket länge.» (*Sundsvalls Tidning*, 11 augusti)

«Sven Utberg berättade om biodling på esperantokurs» är rubriken över en artikel med foto av Utberg på internationella högskolan i Helsingør. (*Lysekilsposten*, 4 augusti)

Två insändare Alingsås Tidning handlar om esperanto. Den första knyter an till en artikel någon vecka tidigare, med rubriken «Esperanto — mer än ett språk». Några dagar senare tas funderingar om «Otack världens lön» upp med utgångspunkt från bl. a. idén om esperanto. (*Alingsås Tidning*, 15 och 19 augusti)

«Kristliga Esperantoförbundet — Keli — har hållit kongress i Edinburgh i Skottland den 23 — 30 juli. Närvarande var 90 personer från 12 länder, mest engelsmän men rätt många svenskar, däribland tre alingsåsbor.» (*Alingsås Tidning*, 5 augusti)

«1200 på esperantokongress i Reykjavik» skriver *Barometern*, som intervjuar Signhild och Tore Johansson i Kalmar. «Höjdpunkten var nog när isländska nationalteatern uppförde en mycket intressant pjäs: Inuk, som handlade om eskimåernas liv och svårigheter, när den sk civilisationen tränger in i deras liv.» (*Barometern*, 16 augusti)

Signild och Tore Johansson intervjuas i *Östra Småland* under rubriken

«Kalmarpar på lyckad esperanto-kongress». Om själva kongressen stryker man under arbetsmötena: «Man har numera alltid ett huvudtema för kongressarbetet. I fjol i Atén var det samarbetet inom regioner (av länder), och i år var det alltså rätten att kommunicera. Detta satte sin prägel på mycket av kongressarbetet.» (*Östra Småland*, 15 augusti)

Av de största tidningarna är det bara *Svenska Dagbladet* som uppmärksammat kongressen i Reykjavik. «Esperanto surrade i Reykjavik» kallas en liten intervju med Sven Alexandersson. (*Svenska Dagbladet*, 18 augusti)

Bengt Börjesson, riksdagsman som avled i mitten av augusti i år, hann skriva en artikel om esperanto i *Nya Läns-*

sin uppskattning för dem som arbetar för det internationella språket esperanto och påpekade vikten av att människor kommunicerar med varandra över gränserna», startar artikeln. (*Nynäshamnsposten*, 19 augusti)

En kulturartikel om «Språk och kulturisolering» av Geoffrey Sutton publicerades av *UNT* i augusti. Den startar med rapporten 'Kulturella beroenden', utgiven som en delrapport av projektgruppen Sveriges internationella villkor vid Lunds universitet. Som avslutning konstateras bl a: «Under de senaste årtiondena har kraven på jämlikhet blivit allt starkare. Deklarationen om de mänskliga rättigheterna erkänner människornas rättigheter utan skillnad inte bara i fråga om ras och kön utan också när det gäller nationellt ursprung och språk.» (*Uppsala Nya Tidning*, 25 augusti)

En artikel av Karl Gustavsson om kongressen på Island handlar bland annat om huvudämnet Rätten till kommunikation: «Närvaron av ledande personer från Förenta Nationerna och Unesco understryker, hur viktigt detta

tidningen/Nya Lidköpingstidningen. «Esperanto skall det bli världsspråket?» kallas den, och han skriver bl a: «I vår tid behövs ett världsspråk vid sidan av de nationella språken. Inget språk kan bättre fylla den uppgiften än esperanto. Esperantokongressen i Falköping ger belägg för esperantospråkets stora möjligheter i detta avseende. För ansvariga politiker i alla länder bör ta esperanto på allvar. Det är om något ett språk över nationsgränserna.» Och som avslutning: «En tanke, varför inte ge esperantorörelsen — det internationella — världsfredspriset. Det av Alfred Nobel instiftade fredspriset. En värdigare mottagare kan man knappast uppbringa.» (*Nya Länstidningen*, augusti)

Familjen Lindblom (Roland, Anita och dottern Stella) intervjuas i *Nynäshamnsposten* om kongressen på Island. «När esperantoförbundet i USA höll sitt årsmöte nyligen kom ett telegram från president Carter. Han uttryckte

problem är och kan anses vara förknippat även med språkfrågan.» (*Södehamns-Hälsinge Kuriren*, 9 augusti)

«Sjudande verksamhet vid esperantistmöte» skriver *GP* om kongressen på Island. «Unescos generaldirektör Amadou-Mahtar M'Bow underströk i sitt tal i Reykjavik på 62a kongressen med de esperantotalandes världsfredsorganisation, Universala Esperanto-Asocio, att en av Unescos väsentliga uppgifter är att verka för världsfreden, förståelse mellan folken och samarbete mellan nationerna.» Artikeln är skriven av Lennart Åberg. (*Göteborgs-Posten*, 15 augusti)

«Esperanto har vind i seglen» säger *Arbetsbladet*, som intervjuar Albert Liljemark i Gävle. «Vad skulle det inte ha betytt för de internationella kontakterna om det slagit igenom ordentligt. Språkförbistringen är nu enorm på världskonferenser. Och för den kraftigt ökande turismen skulle esperanto ha

varit ovärderligt.» (*Arbetarbladet*, 31 augusti)

Två notiser om esperanto, den ena om kongressen på Island (via TT) och den andra om det senaste numret av *Esperantonytt*, har stått att läsa i *Västerbottens-Kuriren* (9 augusti och 5 september).

En kort artikel om kongressen i Reykjavik publicerades i *Norrskensflamman*, med den koncisa rubriken «Esperantokongress» (TT-s text). (*Norrskensflamman*, 8 augusti)

En ung esperantist, Jan-Olof Svensson i Tidaholm, är föremål för en kort artikel i *Skövde Nyheter*, med rubriken «Tidaholmare har världsvid kontakt». (*Skövde Nyheter*, 13 september)

Tidningen *Arbetet* ägnar ett helt uppslag åt en intervju med Erik Ekström i Göteborg. De två sidorna är samtidigt en revy i bilder över hans liv. «Mr Esperanto i Göteborg det är förre byggnadsarbetaren Erik Ekström det. Erik fyller 80 år till jul, men han är fortfarande på alerten. Uppehåller kontakten med all världens esperantister. För Erik är esperanto ett medel att nå ut till alla människor på jordklotet med budskapet om att det måste bli ett slut på det här att vi slår ihjäl varandra.» (*Arbetet*, 22 augusti)

Halmstads Esperantoklubb öppnar den nya studiesäsongen med en utställning på biblioteket i Söndrum under nästa vecka, enligt information i *Hallands Nyheter*. Två dagar senare publicerar tidningen en intervju med Gunnar Tengling och Gunnar Gustavsson i esperantoföreningen, «Esperanto — världsspråket som också är en folkrörelse». (*Hallands Nyheter*, 22 och 24 augusti)

Två notiser i *Hallandsposten* berättar om dels kongressen på Island (enligt TT), och lite senare om utställning av esperantolitteratur. (*Hallandsposten*, 8 och 19 augusti)

En illustrerad artikel om kongressen i Reykjavik, skriven av M Markheden, publicerades i *Hallandsposten*. «I höst har esperantisternas stora kongress hål-

lits i Islands huvudstad Reykjavik. Under mer än en vecka har här hållits bortåt två hundra sammanträden, diskussionsmöten, föredrag, lektioner o d» (*Hallandsposten*, 20 augusti)

Esperanto i förbifarten

En rubrik på esperanto stod att läsa i *Svenska Dagbladet* den 4 september: «Murdo en la orienta ekspreso». Artikeln handlade om Agatha Christie, som översatts till fler utländska språk än Shakespeare, från esperanto till kinesiska.

Barnens Nyheter i *DN* nämner också en översättning till esperanto: Pelle Snusk, som kommit ut «till och med på esperanto och latin!» (25 september)

Någon tag tidigare skrev *DN* (16 september) om studiecirkelsfebern, «Skulle du vilja lära dig swahili, tibetanska eller esperanto? ABF har det sistnämnda.»

Ett PR-pris ger *DN*s Namn-och-Nytt sidan anledning att nämna esperanto några dagar senare igen. PR-priset består av ett konstverk med namn «Anti Babel», och tidningen kommenterar «symbol för esperanto?».

Klippen är samlade av **Ulla Luin**

AVGIFTER VARNA 1978

(gäller till 31 december 1977)

1. Icke medlem i UEA	290 skr
2. Medlem med årsbok	250 skr
3. Medlem med årsbok och «esperanto»	190 skr
4. Make/maka till (1)	204 skr
5. Make/maka till (2) eller (3)	176 skr
6. Ungdom t o m 20 år	88 skr
7. Universitetsstuderande t o m 30 år	146 skr
8. Synskadad	116 skr

Upplysningar och blanketter hos s-ino Ester André, Regementsgatan 27 d, 217 53 Malmö (tel 040 - 6 52 09).

Betalningar till postgiro 14 74 29 - 5, Sv. Esperantoförbundet, Specialkonto, Malmö).

Anoncetoj

Pola inĝeniero, 33-jara, deziras korespondi kun svedoj, interŝanĝi poŝtkartojn pri flora kaj fauna temoj, kaj bildkartojn. Adreso: Stanislaw Machowski PL-56-412 Borowa ul. 68, woj. Wroclaw, Pollando.

Usona universitata profesoro, 36-jara, denaska skoto, 1,82 m, deziras korespondi edziĝele kun svedino 20- ĝis 29-jara, kiu volus edzine transloĝiĝi al agrabla nordusona montara kolegia urbeo. Multlingva, parolas ankaŭ svede. Skribu, prefere kun foto, al Prof. d-ro Richard Wood, Dept. of Languages, Plymouth State College, Plymouth, New Hampshire 03264, Usono.

Kasetojn kun edifaj paroladetoj kaj kantoj (elsenditaj per IBRA radio) aĉetu ĉe Förlag Gröna Stjärnan, Landerigatan 7, S-416 70 Göteborg, je prezo de kr 20,—.

18-jara ĉehino deziras korespondi kun 18 — 22 jara sveda knabo, pri temoj kutimaj al gejunuloj (muziko k a). Adreso: Milena Foubikova, CS-507 71 Miletin 324, okres Jicin, Ĉeĥoslovakio.

34-jara automatiga inĝeniero kun intereso pri floroj, vojaĝoj kaj rilatoj inter homoj serĉas korespondamikojn en Svedio. Adreso: Helmut Rieche, Ehrlichstrasse 28, DDR-435 Bernburg, GDR

Bibliotekisto en mezgrada lernejo, kun kono pri la sveda lingvo (kaj aliaj) ŝatus korespondi. Adreso: Pierre Landard, 9 rue d'Antibes, F-80 000 Amiens, Francio.

28-jara polo, kun intereso pri turismo, geografio, historio kaj akvaristiko deziras ricevi kontakton kun svedoj. Adreso: Jerzy W. Wojtakowski, Poŝtkesto 671, PL-50-950 Wroclaw-2, Pollando.

Konstrui per

YTONG®

estas konstrui

ekonomie

brulsekure

YTONG AB

Unescos generaldirektör om rätt till kommunikation

Temat för världskongressen i Reykjavik var «Rätten till kommunikation», en fråga som man belyste ur olika synvinklar: genom föredrag i *Internacia Somera Universitato*, olika debatter och inte minst genom ett inledningsföreläsande av Amadou-Mahtar M'Bow, Unescos generaldirektör.

Hela talet är publicerat på esperanto i UEAs tidskrift *esperanto*. Valda bitar ur den har publicerats på svenska i ett specialnummer av *Esperantonytt*. Det är dessa bitar som återfinns här nedan.

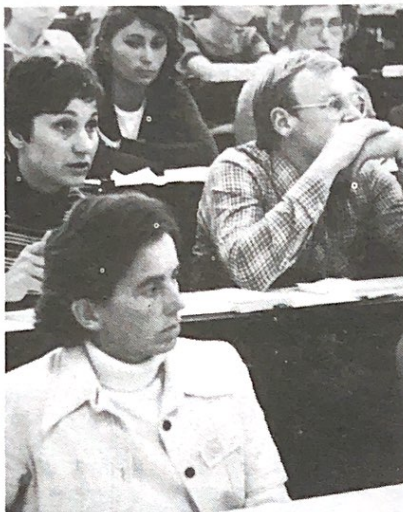
Samma principer för Unesco som för esperanto

«En av Unescos viktigaste uppgifter, enligt dess stadgar, är att stärka världsfreden, förståelsen mellan folken och samarbetet mellan nationerna. Esperanto baserar sig på samma principer. Dr Zamenhof, detta språks entusiastiske skapare, blev under sin ungdomstid djupt upprörd av den segregation som språkolikheter kunde orsaka i samhället. Han blev övertygad, att endast möjligheten till direkt kommunikation kunde återställa freden mellan människorna, och att det var nödvändigt att skapa ett internationellt språk, tillräckligt fullständigt, neutralt och tillgängligt för alla. Esperanto, sade han, vet inte av starka eller svaga nationer, privilegierade eller underlägsna.»

«Den ytterst viktiga språkfrågan är bara en av aspekterna på kommunikation. Därför sysslar Unesco med en långsiktig verksamhet, som genom att klargöra begreppet kommunikation, syftar till att förändra praktiken, så att alla i verkligheten får rätten till kommunikation.»

Kulturell pluralism

«När man mer och mer konstaterar kommunikationens grundläggande betydelse i ett demokratiskt samhälle, och när vetenskapens och teknikens stora framgångar öppnar jättelika möjligheter för människorna, så berör strävan efter en ny världsordning i samma grad kommunikationen som de ekonomiska sociala och kulturella angelägenheterna. I dag börjar man erkänna värdet av den kulturella pluralismen och betydelsen för världskollektivet av att bevara varje folks kulturella integritet. Att betona kulturell identitet, som baserar sig på erkännandet av alla kulturers egenart och lika värde, utesluter inte fruktbarande förhållanden. Det är tvärtom med kontakter och utbyte som de olika kulturerna berikar varandra. Hur skall man då uppnå detta, så länge som möjligheten till kommunikation inte står till förfogande för alla, vare sig individuellt eller nationellt? Här ligger

Kommunikation är en dubbelriktad process: att informera och informeras

vikten och betydelsen av ett fullständigt förverkligande av rätten till information, proklamerad i artikel 19 i Deklarationen om de mänskliga rättigheterna.»

En dubbelriktad process

«För det rör sig inte bara om en garanti för folken att kunna ha tillgång till och kunna utnyttja kommunikationsmedlen: det gäller också att säkra fullständig ömsesidighet i informationsflödet inom samma nation eller samma gemenskap, och likaså mellan alla regioner i världen. Kommunikation är en dubbelriktad process, som innefattar möjligheten att informera och informeras.»

«Det mål som er kongress gjort till sitt genom att diskutera rätten till kommunikation och hindren i tillämpningen av denna rätt, särskilt de språkliga hindren, är kärnan i världens nutida problematik.»

Kommunikation mellan folk är nödvändig

«Medan hindren mot en världsoromfattande cirkulation av tankar och idéer alltid funnits, har kommunikation mellan folk med olika språk och kulturer alltid synt vara ett ideal, som i hög grad är önskvärt och eftersträvsvärt. I dag visar den sig nödvändig i en värld, där alla människors beroende av varandra understryks hela tiden. Att betona vikten av att fritt kunna tänka och uttrycka sig är utan tvekan nödvändigt, men vi måste även skapa de villkor, som utan någon som helst diskriminering gör detta möjligt.»

Alla språk är lika i värde

«Alla språk är lika i värde och som kommunikationsinstrument, även om det finns skillnader i fråga om skalan för deras utbredning. Om nu inget av dem av naturen är av världsskala, så representerar vart och ett på sitt eget sätt erfarenhet, förverkligande, ett enastående steg i människans framåtskridande. När det nu finns så mycket tekniska möjligheter att åstadkomma eller öka en dialog mellan människor, måste dessa tänka på de hinder som innefattas av språkolikheter och även på de medel som finns för att övervinna dessa hinder.»

Brist på forskning

«År 1974 visade en utredning av Unesco den extrema bristen på forskning rörande kommunikation mellan kulturer och de hinder som motverkar att sådan kommunikation utvecklas: kulturella skillnader, psykologiska hinder som omöjliggör förståelse, brist på gemensamt språk osv. Under de gångna åren har debatten om kommunikation mellan olika kulturer intensifierats, i samma grad som direktsändning över gränser beretts större möjligheter. I debattens kärna finns medvetandet om det faktum att kommunikation betyder makt. Somliga påstår t o m att det är själva makten. Att behärska ett nationellt system för information kan göra det möjligt för vissa intressen att utöva inflytande på beslutsprocessen i samhället, och t o m på kulturella och politiska värden som befäster dess enhet.»

(H. Tonkin efter invigningen av kongressen på Island)

”Under hela esperantos historia, även på den tiden när kontakterna med Nationernas Förbund var som bäst, när det Internationella Språket nästan fick officiellt erkännande och användning, aldrig har någon ledande tjänsteman från en stor internationell organisation bevisat någon av våra världskongresser. I det avseendet är närvaron av Unescos generaldirektör, herr M' Bow, vid årets kongress epokgörande. Den är ett resultat av noggranna förberedelser – tre år av intensiv verksamhet hos Unesco och., alldeles speciellt, medverkan i Unescos arbete på alla nivåer.”